

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı** Sayın Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ile 99 uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 06.12.2023

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grup Başkanvekili
Erzurum Milletvekili

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 1992 yılında aldığı 47/3 sayılı kararla her yılın 3 Aralık tarihi Dünya Engelliler Günü olarak ilân edilmiş olup bu günün amacı, toplumun her alanında engelli bireylerin haklarının ve refahının teşvik edilmesi; engelli bireylerin durumu ile ilgili politik, sosyal, ekonomik ve kültürel yaşamın her alanındaki farkındalığın artırılmasıdır kuşkusuz. Ancak UNESCO tarafından yapılan araştırmalara göre Türkiye'de nüfusun yüzde 14'ünün; TÜİK'in güncel olmayan verilerine göre çeşitli sakatlıklar ve kazalar sonucu belirli becerilerini yitirmiş kişiler de dâhil 9 milyon engelli olduğu yönündeki verileri karşısında engellilerin yaşamını kolaylaştırıcı düzenlemelerin hayata geçirilmediği meselesi önümüzde durmaktadır.

Bu kadar büyük bir orana sahip olan engellilerin eğitim ve istihdam başta olmak üzere sosyal, kültürel, ekonomik hayata katılımları sağlanabilmiş değildir. Buna bir de yasal mevzuattaki sıkıntılar ile toplumsal hayata katılımlarını asgari düzeyde dahi sağlamaktan uzak yaşam koşulları da eklenince engelli yurttaşların maruz kaldıkları ayrımcılık kat be kat artmaktadır. Engelli yurttaşlar kendi ihtiyaçlarını gideremedikleri gibi buna katkı sağlayıcı düzenlemelerden de yoksundurlar. En başta ulaşım olmak üzere binaların ve yolların mimari yapısı, kamusal alanların düzenlenme biçimi, çevre koşulları, sağlık, istihdam, eğitim gibi nedenlerle engellilerin fark edilme sürecinde olması gereken noktadan oldukça uzak konumda bulunduğu önemli bir ülke gerçeğidir. Öngöründen uzak bu yaklaşımlar engelli bireyleri toplumdan

soyutlamaktadır. Engelli çocukların ise yarısından fazlası eğitim alamadığı gibi, sağlık, ulaşım, iş, sosyal ve günlük hayata katılımında çok fazla sorunla karşılaşmaktadırlar.

Engellilere yönelik bunca sorun varken, ortada güncel verilerin dahi bulunmuyor oluşu, engellilere dair hiçbir çalışma yapılmadığının göstergesidir. Her ne kadar 2030 vizyonuna dair hedefler aktarılırken engellilere dönük uluslararası sözleşmelerin uygulanmasına dair çalışmalar vaad edilmiş olsa da hiçbir gerçek adım atılmamıştır.

Bu bağlamda;

- 1- 2023 yılı itibariyle engelli sayısı nedir? Raporlara yansıyan veriler ile gerçek veriler kıyaslanmış mıdır? Rapor tanzim edilmemiş olan engelli bireyler için bir çalışma yürütülecek midir?
- 2- 2011 yılından sonra herhangi bir tespit çalışması yapılmış mıdır?
- 3- DSÖ'ye göre belirlenen hastalıklarla ilgili olarak %40 raporlu oranını, neden Türkiye'de %25 oranına düşürülmüştür? Bu şekilde rapor oranı düşürülen engelli yurttaşların sayısı nedir? Oranın düşürülmesiyle meydana gelen mağduriyetlerin tazminine dönük bir çalışma yapılması gündeminizde olacak mıdır?
- 4- Uluslararası kuruluşlardan gelen yardım fonları ne kadardır? Bu fonlar nerelere harcanmıştır? Engelliler için ayrılan bu fonların ne kadarı engelliler için harcanmıştır?
- 5- Hâlihazırda Türkiye İş Kurumu verilerine göre kamu kurumlarında ve özel sektörde engelli kotasından başvuru yapan ve istihdam edilen bireylerin yıllara göre dağılımı nasıldır? Başvuru ve istihdam sayılarının memur ve işçi olarak oranları ne şekildedir? Ayrıca bu verilerin illere, yaşa ve cinsiyete göre dağılımı nasıldır?
- 6- Engelli çalıştırmakla yükümlü işyerlerinde işçi olarak çalışan engelli birey sayısının yıllara göre dağılımı nasıldır? Ayrıca bu verilerin illere, yaşa ve cinsiyete göre dağılımı nasıldır?
- 7- Engelli maaşı alan bireylerin ve ayrılan kaynak miktarının yıllara göre dağılımı nasıldır? Engelli maaşı alan bireylerin illere, yaşa ve cinsiyete göre dağılımı ne şekildedir?
- 8- Evde bakım yardımından yararlanan engelli sayısı ve ayrılan kaynak miktarının yıllara göre dağılımı nasıldır? Evde bakım yardımından yararlananların illere, yaşa ve cinsiyete göre dağılımı ne şekildedir?
- 9- Resmi bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde bakım hizmetinden yararlananların sayısı ve ayrılan kaynak miktarı nedir ve bunun yıllara, illere, yaşa ve cinsiyete göre dağılımı ne şekildedir?

- 10-** Resmi bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde bakım hizmeti için sıra bekleyen engelli birey sayısı ve ayrılan kaynak miktarının yıllara göre dağılımı ne şekildedir? Bunun illere, yaşa ve cinsiyete göre dağılımı ne şekildedir?
- 11-** Özel bakım merkezlerinde bakım hizmeti alan engellilerin ve ayrılan kaynak miktarının yıllara göre dağılımı nasıldır? Bunun illere, yaşa ve cinsiyete göre dağılımı ne şekildedir?
- 12-** Türkiye`de engelli kadın sayısı nedir? Engelli kadınların istihdam oranları nedir?
- 13-** Engelli kadınların çalışma hayatında yer alması adına istihdam çalışmaları yürütüyor musunuz? Engelli kadınların maruz kaldığı mağduriyet ve bulundukları dezavantajlı durumun iyileştirilmesi yönünde ne tür çalışmalar yürüteceksiniz?